

Veliki dan

Iz razloga koji odlučno odbija da mi dođe na um, sedela sam jednog kasnog popodneva u kući mojih susedki, u kaputu, sama u sobi između kuhinje i predsoblja. Ne znam gde je bila ona koja je mi je otvorila vrata, pretpostavljam da je negde u bašti postavljala znak jer su se u tom trenutku već ozbiljno spremale za veliki dan. Već sam im bila dala zastavice i nisam zbog toga sedela u njihovoj kući. Tačno je da sam pored zastavica donela i kutiju slamčica u raznim bojama koju je, u stvari, neko dao meni jednog proleća, možda oko mog rođendana – ali jasno se sećam da sam ostavila kutiju sa slamčicama na zidu pored kapije njihove kuće jednog divnog popodnevu kad sam se osećala posebno velikodušnom i gipkom – otud mi snaga da savladam svoju sve veću strepnju i doprinesem važnom danu nečim što je stajalo ispod sudopere. Pokazalo da je taj poduhvat u stvarnosti bio malo teži nego što sam predvidela zato što kutija sa slamčicama nije htela da ostane u uspravnom položaju uz zid. Slamčice nisu dobro izgledale kad su stajale horizontalno, što je razumljivo kad se ima na umu da vodoravne slamčice ničem ne služe, pa sam prilično dugo bila zaglavljena kod zida petljajući kao velika šeprtlja, pokušavajući da poduprem kutiju kako njen konačni položaj ne bi obezvređio srdačnost mog gesta i prpošnu draž predmeta koju je trebalo da istakne. Bilo je ružičastih slamčica, i plavih i žutih a možda i nekih zelenih. Ružičaste su stvarno bile najlepše zato što je njihova boja bila čista, što im je da-

valo neobično prefinjen izgled dok su druge boje bile nešto mutnije pa su slamčice ličile na izbledele tobogane u akva-parku za malu decu, posebno u kontinentalnim evropskim zemljama. Zapravo se vrlo dobro sećam lida u Bavarskoj i vrlo revnosne dečurlije koja su po ceo dan na prstima obilazila oko drvenih ligenštula sakupljajući staklene flaše da bi ih vratila na senoviti trem ispod zimzelenog drveća i svaki put zaradila nekoliko pfeniga jer u to vreme su još bili pfenizi. Bio je sablažnjivo vedar dan a i tada sam bila sama, pa iako sam plivala nisam bila dovoljno hrabra da pređem na drugu stranu zato što mi je, kad sam sama, gotovo nemoguće da procenim razdaljinu.

Ne samo što sam još bila u kaputu već mi je i ranac još bio na leđima i mislim da ne grešim kad kažem da je to bio vrlo utešan osećaj i nije nemoguće da sam ponovo provukla ruke kroz njegove nafatirane kaiševe. Sedela sam na starinskoj kuhinjskoj stolici i u tom času sam bila mrtva umorna pošto sam se verovatno tek bila vratila s pešačenja po gradu i obavljanja raznih poslova, od čega me obično izdaju vrat i rame-na. Možda se u poštanskom sandučetu našlo nešto što je trebalo da joj dam. To se često dešava; izgleda da niko od njih ne zaviruje u poštansko sanduče onako često kao ja, što je prilično neobično kad se ima u vidu da svi oni prilično redovno dobijaju zanimljive stvarčice. Ponekad uzmem te ručno napravljene kutijice i bucmaste kovertе i stavim ih na TA peć gde katkad ostanu i do sedam dana pre nego što uspem da ih uručim onima kojima su namenjene. Poštanski sandučići kinsnu, vidite, i onda se pisma potklobuče i cure, pa povremeno vredno praznim sandučiće, a nekad mi je opet raspoloženje takvo da me nije dovoljno briga šta se događa s tuđom poštom. Naravno, u kući je već tu i tamo bilo stvari koje su sve-dočile o približavanju velikog dana i razlog što sam uopšte tu sedela bio je to što sam želela da bacim pogled na neki vizuel-

ni materijal i istorijske informacije koje je dostavila vlasnica moje kuće. Tu je pre svega bila rudimentarna mapa sa imenima upisanim u razne išpartane pravougaonike a oni su označavali različite kuće koje su, u vreme tog popisa, otprilike pre sto godina, zauzimali razni ljudi. Mora se naglasiti da su to bili ljudi zato što kuće zapravo nisu uvek pružale utočište samo ljudima – moja kuća je, na primer, neko vreme korišćena kao ambar za žito, a verovatno je s vremena na vreme u njoj boravila i poneka steona krava. Uz mapu je bio prikazan i formular za popis u kom se nalazilo još podataka o dvonožnim stanarima uključujući i tačan datum zakupa – ali koliko god se trudila, to me nije mnogo zanimalo. Imena, tipična imena: imena koja se mogu videti u mnogim okolnim mestima, na primer na firmama iznad apoteka i barova, na plastičnom omotu komada slanine. Možda sam opet zaturila ključeve, kao što mi se često događa, pa nisam mogla da uđem u vešernicu i prebacim veš iz mašine u korpu kako bih ga prenela do konopca i okačila da se suši.

Zar je uopšte važno zašto sam se zatekla u susetkinjoj kući? Ne znam zašto toliko pričam o tome i zašto me zaboravljanje toliko nervira. Koji će smisao biti obogaćen ako konačno kažem šta me je tamo odvelo? Možda su to bile zastavice, možda slamčice ili prilaz mašini za pranje veša i opranom vešu, a možda sam isporučivala poštu, vraćala kašiku, pozajmljivala džem, raspitivala se o svojoj vreći za spavanje koja je dva meseca bila diskretno nagurana iza mašine za sušenje a sad je nigde nema, možda sam htela da ih izgrdim na pasja kola zbog oronulog ovčara koji svako jutro dolazi preko kolskog prilaza da se na brzinu istovari između moje šupe za alat i pomoćne zgrade ili me je možda neko video kako silazim niz stepenice pa je zapođenut razgovor o velikom danu i ja sam rekla, naravno, volela bih da svratim i najzad vidim materijal koji je vlasnica kuće poslala posebno za tu priliku.

Sigurno mi je ponudila šolju čaja pre nego što je otišla da stavi znak upozorenja pored jezerceta – koje uzgred nije ni malo duboko. Da se ja pitam, ne bih pored jezerceta stavila znak na kom piše Jezerce nego bih napisala nešto drugo, na primer Svinjske pomije ili se uopšte ne bih baktala. Znam šta je svrha toga, znam da znak treba da spreči decu da prebrzo priđu jezercetu i upadnu, ali se i dalje ne slažem sasvim. Nije da bih htela da deca upadnu u jezerce *per se*, mada ne vidim kako bi im to naškodilo, već ne mogu da ne procenjujem situaciju iz dečje perspektive. Ruku na srce bilo bi mi odvratno da dođem na tobož magično mesto jednog popodneva krajem septembra i da nabasam na jezerce, nejverovatnije sasvim sama, i da onda odmah pored njega primetim reč jezerce naškrabanu na ružnom parčetu mokre šperploče, i odmah bih poželela da se osvetim. O, iskočila bih iz sopstene kože. Takvo moronsko uplitanje ponavlja se s odvratnom redovnošću tokom celog detinjstva, naravno, i nikad ne prestaje da ide na živce. Krene dete da istražuje, je li, da razvija sposobnost istinskog primećivanja stvari kako bi se posle izvesnog vremena i dovoljno prakse uskladilo sa ugrađenim logom zemlje i moglo da iskusi plodnu radost kretanja u dubokoj i neposrednoj slozi sa stvarima. Ali taj suštinski proces nepogrešivo ometaju idiotski nanosi doslovnih oznaka i budalastih upozorenja, pa je ceo teren zaklonjen i nedostupan i na kraju stvarno postane zastrašujući. Kao da je zemlja lukava džinovska klopka. Kako ću se ovde ikad osećati kao kod kuće ako kud god krenem nabasam na te napasne znake koji seju strah.

Ona je bila u bašti a ja i dalje na kuhinjskoj hoklici s rancem na leđima i kaputom još zakopčanim do brade, i sigurno sam ispred sebe imala šolju čaja inače ne bih ostala tako dugo, a zapravo sam ostala poprilično. Mislim da mi se u stvari svidalo da tu sedim; mislim da sam se osećala kao da

sam baš došla iz škole u četvrtak. Niko nije obraćao pažnju na mene a ipak me je obuzeo utešan osećaj da se negde za mene radi nešto blagotvorno. Mislim da je to jedno od mojih omiljenih ljudskih iskustava.

Evo šta su uradili: napravili su nekakav kolaž slika na nekoliko različitih listova papira i pretpostavljam da je ideja bila da nekako pričvrste te listove papira na zid tamo dole, u sobi koja gleda na baštu i koja je, verujem, izabrana za epicentar aktivnosti planiranih za veliki dan. Sve fotografije su bile savremene – što znači da su sve snimljene početkom 90-ih, to jest 90-ih godina 20. veka, onda kad su moja stanodavka i njena sestra dobile to mesto i započele spasavanje i oživljavanje raznih oronulih imanja i zapuštenih bašti na njima. Verovatno su neke fotografije snimljene u jednom danu, a neke druge nekoliko meseci kasnije, a neke treće posle godinu-dve, tako nekako, zato što su promene, znatne promene bile očigledne i na fotografijama se moglo videti kako je bilo i u šta se pretvorilo. A to u šta se pretvorilo, uzgred, ne znači kako je sada, niti je ono što je sada ono što je bilo. Ona stoji tamo u blatu, moja stanodavka, a blata, nema potrebe da se kaže, ima napretek, a ipak moram da kažem pošto nikad nisam videla takvo blato – dravno i masno, skoro zapaljivo kao da će iznenada da se provali i izbljuje vatrenu zver ili da je usisa u žitki vrtlog bleskave crne vode. Bilo je sasvim hipnotično i pitala sam se na šta li je ličilo gacati po njemu iz dana u dan. Sigurna sam da se osećala ogromnom, izvesno sasvim ogromnom, što, naravno, ne olakšava uvek stvari. Bila je u čizmama, prirodno, i njena plava kosa je izgledala gusta i veoma svetla naspram svih neiskopanih stvari oko nje, a iza nje je bio crni zid kuće u kojoj ja živim, prošaran lišajevima i mahovinom.

Osećaj da neko negde radi nešto dobro za mene, na primer stavlja komad ribe uvaljan u prezlu na pleh i onda u

prethodno zagrejanu pećnicu s ventilatorom, raspršio se čim je sunce napustilo sobu; uobičajeni poredak stvari potvrdio se s neljudskom oštrinom i pošto ništa u mojoj neposrednoj okolini nije bilo moje, osećala sam se beskorisnom i tupom. Iako sam bila sasvim sama, ipak sam uspela da ostanem duže nego što sam bila dobrodošla. Ustala sam i tad se možda već smrkavalo i možda sam sreća susetku na pragu dok sam izlazila i poželela joj laku noć. Sad ću morati da nađem svoje ključeve. Moraću da nađem ključeve i otvorim ulazna vrata. Otvoriću ulazna vrata i ući unutra bez zastajanja, otići u kuhinju gde ću se osloboditi teškog ranca krcatog biranim namirnicama, spustiti ga na hladne zelene pločice radne površine, i sadržaj će se protresti i ponovo slegnuti, ali će uskoro biti otpakovan i raspoređen gde treba, samo ću najpre da iskopam sir zaglavljnjen između paketića šunke, i dve trouglaste kriške najfinijeg sira poješću odmah, što će me nakratko razrešiti svih drugih neodložnih dužnosti pa ću neko vreme zuriti kroz prozor i neću se usuđivati da se povežem s bilo čim, ni sa jednom jedinom prokletom stvari napolju. Nema šanse. Primirena sirom i opet pribrana razvući ću račun od kupovine duž hladnih zelenih pločica radne površine i predaću se mislima o tom inventaru finih proizvoda kao da on nema nikakve veze s mnogim artiklima nagomilanim oko mene. Vrlo dobro, reći ću. Dobro obavljeno sve u svemu. Tip-top. Svaka čast. I tako dalje uz komadiće okrepljujućeg sira u pauzama, dok površine i ivice i ručke i poklopci najzad ne utihnu.

Nekoliko dana pre velikog dana jedan Toi Toi se pojavio levo od šupe gledano s kuhinjskog prozora. Uskoro se, nema potrebe da to kažem, na njemu pojavio znak koji kaže toalet. Nisam videla da dolazi, to jest nisam bila ovde kad je isporučen – obaveštena sam, međutim, o potrebi za njim pa se ni-

sam mnogo iznenadila kad sam pogledala kroz kuhinjski prozor jednog jutra i videla Toi Toi pored šupe. Drugi, otmeniji pokazatelji da je veliki dan na horizontu bili su nevelik ali krepak jelovnik ispisan kredama naizmeničnih boja na crnoj tabli i postavljen pored kuhinjskog prozora glavne kuće tako da ga svi vide – kad dođu ovde, naravno. A naravno, bilo je i mnogo trčkanja tamo-amo pa sam mogla da čujem, naročito u kupatilu i u krevetu, korake po šljunku koji danima nisu prestajali od ranog jutra, a ponekad do kasne večeri. Pošto je moj odnos prema velikom danu bio pouzdano nedosledan, od mene se nije tražilo da pomažem u mnogim pripremama koje su bile u toku, što je dobro za sve jer mi nedostatak entuzijazma za neki projekat stvarno razbistri glavu i po svoj prilici bih izoštrila predstavu o tome kako sve treba da izgleda i sve bih uzela u svoje ruke. U danima pre nego što je stigao Toi Toi mozak mi je skakutao napred-nazad, potpuno nesposoban da odluči treba li tamo da se nađem na veliki dan. Sve to kolebanje brzo je prestalo čim je instaliran Toi Toi, pošto sam ga sad, kad god bih pogledala kroz prozor, doživljavala kao saveznika, kao saveznika u kaubojskom rešavanju problema s boka, i prema njegovoj budavoj, vernoj masi osećala sam samo zahvalnost. Divan Toi Toi! doviknula sam jednoj od pognutih susetki dok sam išla do kante za smeće. Moje odsustvo bi inače bilo jedva primetno jer će tog dana na mnogim mestima biti veliki dan zahvaljujući činjenici da se širom zemlje organizuju razne vrste događaja kako bi ljudi raznih vrsta mogli da otkriju kulturni život svog regiona i u njemu učestvuju. Pošto je tako i pošto pripadam izrazito kulturno orijentisanoj vrsti osoba, sasvim je verovatno da sam već bila pod ogromnim pritiskom da pregovaram o uzbudljivoj lepezi vrednih poduhvata na nekoj drugoj strani.

Strogo i uzgred govoreći, engleski mi nije prvi jezik. Dosad još nisam otkrila koji jezik mi je prvi i zato zasad ko-

ristim engleske reči da kažem razne stvari. Pretpostavljam da ću uvek morati tako da radim; nažalost ne verujem da se moj prvi jezik može ikako zapisati. Nisam sigurna da može da se ospolji, ako razumete šta hoću da kažem. Mislim da mora da ostane tu gde jeste; da se krčka u uskomešanoj pomrčini između mojih drhtavih organa.

Sudeći po fotografijama, čini se da je na jednom kraju bila otvorena. Moguće je da je i drugi kraj bio otvoren, ali sve fotografije su snimljene s manje-više istog mesta, pa je moguće utvrditi prvobitno stanje samo na jednom kraju, pa čak i onda je teško biti zaista siguran šta je taj tamni prostor, a još jedno pregledanje svih fotografija nije nimalo razjasnilo stvari. Nije mnogo bitno. Ono što sve fotografije uvek pokazuju sasvim je jasno – kad su one došle ovde, moja koliba je bila samo hrpa kamenja na koju je bio nabačen limeni krov. Moram priznati da sam znala za fotografije i druge stvari od samog početka – od onog časa kad sam se uselila – i mislim da sam u početku rekla nešto kao, da, volela bih da vidim neke fotografije i da nešto pročitam o istoriji ovog mesta i zaista sam to i mislila; u početku, čim sam se uselila, stvarno sam želela da vidim neke fotografije i saznam nešto o istoriji ovog mesta. Ali me to nije dugo držalo; ponekad sam stvarno nameravala, ali sam uvek zaboravljala. Mogle smo dugo da razgovaramo, moja stanodavka i ja, o svakakvim stvarima u vezi sa ovim ovde, a naknadno bih shvatila da sam opet potpuno smetnula s uma da joj pomenem išta o tome da me zanimaju fotografije i istorijska građa. A onda, kad je tako prošlo nekoliko meseci, morala sam da priznam da je razlog što stalno zaboravljam da pitam za fotografije i istorijsku građu to što u stvari ni najmanje ne želim da ih vidim. Kao da je prošao pravi trenutak; istini za volju, prilično brzo je prošao. A onda, kad mi je rečeno sve o velikom danu i šta sve on po-

drazumeva, duboko sam se uznemirila – u stvari nekako sam se naljutila. Zašto sad sve to izvlače iz zaborava, sećam se da sam pomislila prilično van sebe. Zaista sam bila van sebe. Zašto sad sve to izvlače iz zaborava? Ne razumem prošlost – ne razumem način na koji se misli o prošlosti, ne znam zašto ali me strašno naljuti kad čujem kako se razmišlja o prošlosti i kako se ona dovlači u sadašnjost. Prisilno sećanje je, mislila sam, najbesmislenija stvar. Ali opet, kao što sam već pomenula, često sam sama, stvarno mi je vrlo teško da procenim rastojanje i onda, možda zbog toga, nisam stekla naročito jasan osećaj za prošlost. Prosto nisam imala pojma kako da reagujem na bilo šta od toga, ako baš morate da znate, jer mi se činilo da je to prilično uvrnut način da se dođe do nečeg što u svakom slučaju još postoji. U tom svetlu mi se čini da je sasvim razumljivo što je moj odnos prema velikom danu bio, u izvesnom smislu, ispunjen nelagodnom i pomalo neprijatan.

Jednog jutra kad je sve ovo tek počinjalo ona druga je došla kod mene dok sam bandži kanapima vezivala bicikl za držač i veselo me obavestila da je moja koliba manje više izvučena iz strane brda. Jesi li to znala?, upitala me je. Nisam stvarno, rekla sam. Što je bilo sasvim tačno jer nisam stvarno znala, ali sam ipak znala. Odlepršala je do svog auta vrlo zadovoljna i rasejano sam gledala kako se odvozi. Bandži kanapi na mom držaču bicikla sada su bili uredni i vrlo čvrsti pa sam otišla u kolibu i stavila čist sunder ispod slavine za toplu vodu i držala ga tu duže nego što je bilo potrebno jer je tekuća voda prijala mojim izbrazdanim prstima, a onda sam malo ocedila sunder i ponela ga gore da počistim pravilnu gomilicu džema s krevetskog čaršava. Da sam to uradila odmah nakon što je džem dospeo na čaršav, možda bi se skinuo – ova-ko se nije dao. Ipak, topao sunder vrlo efikasno rastvara lepljive skoretine, pa je ostala samo tamna fleka koja mi u stvari nije smetala, i dok sam je gledala pomislila sam da ptičje

govance nije ništa drugo do džem, s malo umešane bele boje. To nije bila posebno uverljiva ili značajna misao, ali me je veselilo da zamišljam posivele profesore kako razmazuju lepljive niti ptičjih govana po tankim kriškama tosta koje, naravno, drže kleštima od svojih košćatih, voštanih prstiju na nešto većoj visini nego što je potrebno, a da budem iskrena, htela sam da se oraspoložim jer, mada sam to već znala, uopšte nisam želela da čujem u tančine kako je moja koliba bila izvučena iz strane jednog brda. Činilo mi se da je to vrlo nepriličan opis i, nažalost, kad god ga se setim, uvek vidim samo kako umazano štrkljasto tele izvlače postrance iz ošamućenih i drhtavih bokova njegove majke.

Krupne promene me u stvari uopšte nisu zanimale; samo male stvari koje su ostajale nepromenljive zanimale su me na neki način. Na primer, bezmalo sve kamenje od kog je napravljena moja koliba jednake je veličine i sličnog oblika – naravno nije istovetno, ali sve u svemu odaje utisak ravnovernosti i neprekidnosti. Ali na začelju kolibe, visoko gore na levoj strani zida, nalazi se zbijena grupa mnogo manjeg kamenja koje odudara od ostalog. I mada ta strukturna anomalija, strogo gledano, ne izgleda kao greška, u njoj izvesno ima nečeg antitetičnog i kad sam je prvi put videla dok sam jednog junskog jutra išla ka kući nakon što sam prostrla veš, sećam se da sam zastala kao u mestu ukopana. Sve drugo kamenje nemušto ispunjava svoju dužnost, vidite, dok ovo, ova dramatična konfiguracija kao da nešto govori – nešto što nisam uspela sasvim da ukapiram, ali što me je svojim prestupničkim patosom ipak nekako opčinjavalo. Naravno, kad sam razgledala fotografije iz devedesetih bilo je tu, možda malo mutnije, ali da, bilo je tu, na fotografiji, jasno kao dan – i, čudno mi je da to kažem, prilično me je uznemirilo. Kao da to nisam očekivala; nisam očekivala da će se tako pojaviti na fo-

tografiji. Izgledalo je čudno i zastrašujuće i nekako aktivno. Ličilo je na grupu zarobljenih lica.

A onda, samo dva dana pre velikog dana, naletela sam u gradu na čoveka koji je momak jedne od mojih susetki. Ne mogu da nađu nikog za govor, rekao je. Ko ne može?, upitala sam ja. Devojke ne mogu, rekao je on. O, rekla sam ja, mislila sam da će govoriti gazdaričina sestra. Trebalo je, reče on, ali se predomislila i ne žele da to budu one. Šteta, rekoh ja. Vi biste bili vrlo dobri, reče on. Ne dolazi u obzir, rekoh ja. Bili biste sjajni, reče on. A o čemu bih pa to ja govorila, rekoh ja. Dovoljno dugo ste tu, reče on. Baš i nisam, rekoh, kad bolje razmislim. U svakom slučaju, rekoh, svejedno je – ne želim. O, reče on, zar nećete doći tog dana? Po svoj prilici, rekoh, štošta se događa, mislim da ću morati da budem na drugom mestu.

Volim nemački, uzgred, stvarno ga volim – njegov zvuk – tim zvukom bilo šta mogu da prevladam. Da sve prozrem i bilo šta prevladam. Ne moram da se poveravam i ne moram da istražujem – ni najmanje. Sve se nekako prilično podrazumeva. Tako je, kad slušam nemački mogu da ostanem vrlo uzdržana, vtlo pritajena – mogu da osetim, stvarno osetim, svaku svoju tajnu kad slušam nemački. Kao da su reči uglancane umetnine – kao da su smaragdi i opali i japanski slatkovodni biseri! Berlin vam, znate, ne olakšava stvari. Ako hoćete išta da postignete s Berlinom, morate raditi na tome; morate nekoliko puta da se stropošate s njegovih zidova. Najednom mi dođe na pamet kako je seksi i divno gledati nekog i namah bez razloga odlučiti da ću tog nekog izvesno vreme ignorisati. Naravno, izražajno je – šta može biti uzbudljivije od neobjašnjivog prezira, bože moj.

Kamenje, naravno, nije jednako, i mestimično se vide zbijene grupe manjeg kamenja koje izgledaju kao manja i bleđa sazvežđa iznad nas na vedrom nebu bez mesečine. Tako bih

počela. U stvari rekla bih da te grupice manjeg kamenja privlače pažnju isto onako kao što manja sazvežđa opčinjavaju posmatrača zvezda, i možda iz istog razloga – zbog buntovničke snage koju možda nemaju ali koju spokojno predstavljaju. Ti jedva vidljivi ogranci nalaze se među drugim kamenjem i zvezdama, ali im ne pripadaju sasvim, nastavila bih, sve zagrejanija za svoju zlokobnu temu. Zašto se takva odstupanja događaju u dubokom nebu potpuna je misterija, pa je čuđenje koje osećamo prema toj najzvezdanijoj zagoneci apstraktno i sasvim nezasnovano. Prirodno je, stoga, da se otud vratimo s neobjašnjivim osećanjem ispunjenosti i nastavimo tamo gde smo stali – to nas ne uznemirava kao obrađena gomada granita koju je, na kraju krajeva, napravio par golih ruku tokom jednog popodneva. Njoj se naše oči stalno vraćaju; tim čudnim zubima, tim melanholičnim zatočenicima, tim heterogenim ikonoklastima, tim pričvrljenim harpijama okruženim svim što je čvrsto i zdravo. I primećujemo, na nivou intuicije, da niko ne može da napravi ništa u čemu se ne ogleda početna iskrivljenost kosmičke revolucije. Ipak, opšte je mesto da sve građevine drži na okupu upravo onaj element koji će ih na kraju srušiti. Ili možda, najzad, oblici pobune postoje samo u mojoj glavi; mestu koje je postalo zatrpano skoro isto onako kao što se rastuća, neskladna formacija od odbačene zemlje rutinski sakriva veštom primenom betonskog filera i kreča. Pauza. Ali ima šupljina, naravno. Tu i tamo. Tu i tamo, naravno, ima šupljina. Na kraju, sasvim je nemoguće ne pripustiti bar nešto unutra.

I duboko bih se poklonila da bih prikrila ushićenje koje bi sigurno pokuljalo iz mene a onda bih se isprсила, izgledala vrlo moćno i svečano, izašla naglo kao munja veličanstvenim korakom i na putu natrag do moje kolibe bez sumnje bih krajičkom oka videla neku skitnicu u somotskom kaputu kako krišom zapišava bok Toi Toija. Naravno nisam to videla:

ostala sam na drugom mestu i vratila se kući sledećag jutra. Nikog nije bilo u blizini, devojke su u stvari otišle, pa su baloni koje su vezale za drveće ostali gde su bili i smanjili se i ohladili, a Toi Toi se nije micao skoro nedelju dana. Čim je Toi Toi uklonjen, uzela sam makaze i preseklala konce malih hladnih balona. Zastavice sam ostavila zato što su još lepo lepršale, a onda sam zadugo ostavila i znak pored jezerceta jer sam mislila da će možda nešto s njim uraditi kad se vrate. Nisam tačno znala šta – slikati preko njega ili ga možda upotrebiti za nešto drugo – ali ga ni za šta nisu upotrebile kad su se vratile i dugo, dugo je ostao pored jezerceta, a onda, jednog popodneva, na putu do kante za smeće, stavila sam na kamen činiju s ljuskama od krompira koju sam držala u rukama i otišla do znaka. Po ivicama su se nahnicali puževi golaći i bube zvane obične babure. Šperploča je bila sasvim natopljena i raspadala se. Jezerce. Pažljivo sam podigla znak i odnela ga do mesta gde bršljan raste svuda uokolo i zabola ga ispred iskrivljenog debla jednog drveta. Sigurno će, u svakom slučaju, nadživeti jezerce. Jezerce nije baš duboko, na kraju krajeva. Uvek sam verovala da su takva beskrajno duboka. Ali kad sam jednog dana tamo odnela nešto čega sam morala brzo da se otarasim, jednu polomljenu dragocenu stvar, spustila sam je u vodu a ona nije nestala iz vida i nastavila da tone. Samo se nekako ukopala i bila je užasno vidljiva. Za nekoliko časaka okupilo se mnoštvo malih stvari – neke su, pretpostavljam, bile živi stvorovi – koje su lagano oscilovale duž ravnih ivica dragocenih krhotina.